

Polska 1918 - 1939

Iwo Cyprian Pogonowski

www.pogonowski.com

Na konferencji pokojowej w Paryżu w 1918 roku, Polska była reprezentowana przez Romana Dmowskiego, prezesa Polskiego Komitetu Narodowego. Dmowski zażądał żeby w nadmorskich granicach Polski był Gdańsk i Kłajpeda oraz Prusy Wschodnie z wyjątkiem Królewca, który miał być wolnym miastem, stolicą pobliskiego okręgu. Anglia obawiała się przewagi Francji w sojuszu z Polską, dlatego przeforsowała stworzenie wolnego miasta w Gdańsku i uznanie Prus Wschodnich jako części Niemiec. Wówczas marszałek Francji Ferdinand Foch wskazał na Gdańsk i przepowiedział, że w tym miejscu rozpocznie się druga wojna światowa. Odrzucenie przez W. Brytanię żądań Dmowskiego osłabiło bardzo strategiczną sytuację Polski w stosunku do Niemiec. (Iwo C. Pogonowski, Poland a Historical Atlas, Hippocrene Books Inc., New York, 1987, p. 175.)

Rada regencyjna w Warszawie naznaczona przez Niemców podała się do dymisji z chwilą kapitulacji Niemiec i zawieszenie broni na froncie zachodnim, w dwa dni po powrocie Józefa Piłsudskiego z więzienia w twierdzy w Magdeburgu gdzie był on więziony od czasu jego odmowy zaprzysiężenia wojsk polskich włącznie z Legionami Polskimi na wierność Niemcom. Wówczas została proklamowana niepodległość państwa polskiego i organizacja wolnego rządu Polski została powierzona Józefowi Piłsudskiemu, generałowi brygady i byłemu ministrowi spraw wojskowych rządu regencyjnego.

Polska, po ogłoszeniu swej niepodległości, po przeszło 120 latach zaborów, musiała, według historyka Normana Davies'a, stoczyć sześć wojen, żeby ustalić swoje granice. Z wojen tych najważniejszą była obrona przed inwazją bolszewicką. Inwazja ta miała być początkiem światowej rewolucji komunistycznej. Dowódca Armii Czerwonej, Michaił Tuchaczewski, wydał 4go lipca, 1920go roku rozkaz: „Na zachód, po trupie 'białej' Polski na drodze do rewolucji światowej.”

Wcześniej rząd polski wydał dekret 7go lutego 1919 roku, o wprowadzeniu poboru do wojska w Polsce z powodu ofensywy bolszewickiej pod nazwą „Cel Wisła.” Ofensywa ta doprowadziła do pierwszej bitwy pod Berezą Kartuską 12 lutego, 1919 roku. Lord Edgar d'Abernon (1857-1941) napisał, że bitwa o Warszawę wygrana przez Polaków w sierpniu 1920go roku, była jedną z osiemnastu najważniejszych bitew w historii Europy, ponieważ zwycięstwo Polaków nie dopuściło do wybuchu światowej rewolucji komunistycznej, do której dążył rząd Lenina.

Ludzie, którzy odbudowywali państwo polskie czytali w dzieciństwie setki tych samych patriotycznych książek literatury polskiej i byli przepojeni patriotyzmem polskim, tak że w tym duchu wychowywana była młodzież polska w szkołach Drugiej Rzeczypospolitej. Pierwszą Rzeczpospolitą była Rzeczpospolita Szlachecka w latach 1569-1795. Na terenie Drugiej Rzeczypospolitej jedna trzecia ludności, w latach 1918-1939 składała się z ludzi o tożsamości etnicznej nie-polskiej.

Józef Piłsudski chciał stworzyć „Międzymorze,” federację wolnych narodów mieszkających na zachód od Rosji i na wschód od Niemiec. Francja popierała plany Piłsudskiego i chciała przekazać Polsce arsenały zdobyte na Niemcach, co umożliwiłoby Polakom, po polskim zwycięstwie pod Warszawą i nad Niemnem, nie tylko pokonanie Armii Czerwonej, ale również stworzenie federacji planowanej przez Piłsudskiego. (Iwo C. Pogonowski, Poland a Historical Atlas, Hippocrene Books Inc., New York, 1987, p. 177.)

W. Brytania sprzeciwiła się inicjatywie Francji i pozbawiła Polskę dostępu do uzbrojenia z po-niemieckich arsenałów, co uniemożliwiło realizację planów federacji planowanej przez Piłsudskiego. Federacja ta miała rozciągać się od Kaukazu przez Ukrainę, Białoruś, kraje bałtyckie do Finlandii. W braku wystarczającego uzbrojenia zwycięska Polska była zmuszona podpisać traktat w Rydze i granice z Rosją sowiecką pozostawiające duże skupiska

Polaków pod władzą Sowieców. Dzięki polskiemu zwycięstwu Litwa, Lotwa i Estonia stały się państwami niepodległymi w przeciwieństwie do Białorusi, Ukrainy i republik kaukaskich, które stały się częścią Związku Sowieckiego.

Podstawą państwa polskiego była konstytucja uchwalona 17go marca 1921 roku. Najwyższą władzą w Polsce był dwuizbowy parlament, który składał się z sejmu i senatu. Jeżeli rząd premiera nie uzyskał poparcia większości w jakiegokolwiek sprawie, następował upadek rządu i trzeba było formować nowy rząd zaaprobowany przez większość parlamentarną, podobnie jak działo się we Francji. Do końca października, 1926 Sejm musiał porać się piętnaście razy ze zmianami rządu do zamachu stanu kiedy 31 maja, 1926 Józef Piłsudski został wybrany prezydentem Polski, ale urzędu tego nie przyjął, tak że 1go czerwca 1926 wybrano prezydentem Polski Ignacego Mościckiego (1867-1946).

Konstytucja Polski z 1921 roku gwarantowała regionalne samorządy i niezależny wymiar sprawiedliwości jak również podstawowe prawa obywatelskie, prawo własności i wolności słowa oraz religii jak też tajemnicę korespondencji. Polska była jednym z pierwszych państw europejskich gwarantujących równe prawo głosowania mężczyznom i kobietom oraz jedną z pierwszych gwarantujących opiekę społeczną pracownikom umysłowym. W dniu 28 grudnia sejm ustalił reformę rolnictwa w ramach której do września 1939 około trzy miliony hektarów ziemi ornej czyli 19% wielkich majątków rolnych, zostało rozparcelowane. Konstytucja została zmieniona 2 sierpnia 1926, tak że władza prezydenta została wzmocniona i prezydent miał prawo rozwiązać sejm i senat oraz rządzić za pomocą dekretów między sesjami sejmowymi.

Do roku 1928, czyli w pierwszych 10ciu latach niepodległości Polska podniosła się do poziomu produkcji przedwojennej przemysłu na jej terenach po zniszczeniach Pierwszej Wojny Światowej, które nawiedziły 90% terytorium Polski. Zniszczenia te były oceniane na dziesięć miliardów dolarów (z 1918 roku); obejmowały one zbiory rolnicze, żywy inwentarz, budynki, maszyny, mosty i koleje. Dwa miliony Polaków było zmobilizowanych do armii Rosji, Prus i Austrii; z tej liczby 220,000 zostało zabitych służąc w wojsku austriackim, 110,000 w armii niemieckiej i 55,000 w armii rosyjskiej.

Integracja ekonomiczna trzech zaborów Polski nastąpiła szybko. Nadal 70% ludności utrzymywało się z przeludnionego rolnictwa. Węglowy przemysł górniczy rozwijał się i był podstawą eksportu. Budowa nowego portu w Gdyni była wielkim sukcesem Drugiej Rzeczypospolitej. Poczyniono duże postępy w uruchamianiu centralnego okręgu przemysłowego. Największy przemysł włókienniczy był w Łodzi.

Mniesterstwo kolei ustaliło w 1918 roku 10-letni plan reorganizacji, modernizacji i rozbudowy sieci i taboru kolejowego co pomogło w integracji kraju. W styczniu 1924 rząd premiera Władysława Grabskiego ustabilizował złoto jako pieniądź równej wartości z frankiem szwajcarskim wartości czyli 9/31 grama czystego złota. Bank Polski S.A. miał wyłączne prawo do wprowadzania polskich banknotów a rząd nadzorował bicie monet.

Wielki kryzys gospodarki USA w 1929 bardzo ciężko dotknął Polskę jak i inne państwa. Wojna celna przeciwko Polsce była prowadzona do 17 marca, 1930 roku przez Niemiecką Republikę Weimarską, wówczas zdominowaną przez pro-sowieckich Żydów, którzy przyczynili się do pogwałcenia warunków Traktatu Wersalskiego z 1918 roku i używania przez armię niemiecką poligonów wojskowych oraz rozbudowy produkcji zbrojeń na terenie Związku Sowieckiego. Stało się to we wczesnych latach 1920 tych, w czasie ponad burzliwych 10 lat przed plebiscytem w dniu 19 sierpnia 1934 roku.

Hitler wygrał ten plebiscyt przewagą 88%

Pogonowski - Polska do str. 23

Wiadomości Polonijne

Podwójny Jubileusz w Bazylice w Warszawie na Pradze

ks Lucjan Kamiński SDB

W drugiej połowie września br. Wspólnota Salezjańska wraz ze Wspólnotą parafialną Najśw. Serca Pana Jezusa w Warszawie na Pradze, celebrowała dwa jubileusze:

- setną-rocznicę rozpoczęcia budowy Bazyliki Serca Jezusowego, znanej jako Bazylika na „Szmulkach”,
- oraz 75 lat działalności duszpastersko-wychowawczej Wspólnoty Salezjańskiej przy tejże parafii.

Niedziela 16 września była początkiem jubileuszowych uroczystości. W godzinach popołudniowych tegoż dnia do Bazyliki na ul. Kawęczyńskiej przybył ks. kard. Tarcisio Bertone, Sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej. Nota bene kard. T. Bertone należy do Zgromadzenia Salezjańskiego.

Przywitanie dostojnego gościa miało miejsce na schodach monumentalnej Bazyliki, a przywitał go gospodarz parafii, ks. proboszcz W. Kania wraz z prowincjałem Salezjanów, ks. Sławomirem - Lubianem, kilkudziesięciu księży, oraz liczne zgromadzone wiernych. Sekretarzowi Stanu towarzyszyli arcybiskupi lewobrzeżnej i prawobrzeżnej diecezji warszawskiej w osobach ks. abpa K. Nycza i ks. abpa. St. Głódzia. Obecny był też Nuncjusz Apostolski w Polsce, ks. abp. St. Kowalczyk. Na uroczystościach obecna była Pani Prezydent miasta Warszawy, Pani Hanna Gronkiewicz-Walczak.

Dostojny gość dokonał odsłonięcia i poświęcenia tablicy upamiętniającej Salezjanów pomordowanych w czasie II-giej wojny światowej. Po tej ceremonii wewnątrz świątyni odśpiewano nieszpory, którym przewodniczył ks. kard. T. Bertone. On też wygłosił Słowo Boże do zebranych w świątyni. Tematem kazania był charyzmat św. Jana Bosko. Jak zaznaczył kaznodzieja, św. Jan Bosko w centrum salezjańskiej duchowości umieścił Eucharystię, dziecięce nabożeństwo do Matki Najświętszej oraz szacunek i posłuszeństwo każdorazowemu papieżowi jako Namiestnikowi Chrystusa na ziemi. Podkreślił też, że młodzież do wychowania której zostało powołane Zgromadzenie Salezjańskie, ma szczególne miejsce w Sercu Chrystusa oraz papieżu takich jak Jan Paweł II czy Benedykt XVI.

Odpust parafialny w Bazylice 29 września ku czci św. Michała Archanioła był dalszym ciągiem jubileuszowych uroczystości gdy chodzi o 100-lecie czcigodnej Bazyliki oraz 75-lecie duszpastersko wychowawczej działalności księży Salezjanów w parafii Serce Jezusowego na Kawęczyńskiej. Uroczystościom odpustowym przewodniczył arcybiskup archidiecezji warszawskiej, ks. abp. K. Nycz. On, w otoczeniu kilkudziesięciu księży zwłaszcza tych, którzy pracowali w Bazylice, odprawił sumę odpustową. Nb. niżej podpisany, aczkolwiek w Bazylice pracował w latach od 1966 do 1972, mimo otrzymanego zaproszenia z przyczyn niezależnych nie mógł wziąć udziału w uroczystościach.

Czcigodny celebrans podczas Mszy św. wygłosił też Słowo Boże. W kazaniu arcybiskup nawiązał do objawień Bożego Miłosierdzia. Przypomnił, że Boże Serce pozostaje nadal niezmiernym źródłem zbawczym, mimo, że świat zmienia się i pędzi do przodu. Wspólnotę parafialną, która jest zbudowana z żywych kamieni, kaznodzieja zachęcał do otoczenia szacunkiem świątyni, która jest Przybytkiem Najwyższego, a w której gromadzimy się na wspólną modlitwę.

Na program jubileuszowych uroczystości złożyły się też inne wydarzenia natury kulturalnej jak występy zespołu „Mazowsze”, występy połączonych chórów Szkół Muzycznych Warszawy z Orkiestrą Filharmonii oraz chóru z Litwy.

Na zakończenie dodam, że Pan Prezydent RP Lech Kaczyński z racji tych jubileuszowych uroczystości

Ewa Curie, córka noblistki, zmarła w wieku 103 lat

W nowojorskiej rezydencji Sutton Place, 22 października zmarła w wieku 103 lat Ewa Curie Labouisse, córka słynnej polskiej noblistki Marii Skłodowskiej Curie, jej biografka, pisarka, dziennikarka, pianistka i polityk. Odeszła we śnie.

Ewa Curie była drugą, młodszą córką Marii i Piotra Curie. W odróżnieniu od Ireny, która podążyła śladami matki jako uczona (także wyróżniona Noblem wraz z mężem Fryderykiem Joliot), Ewa wybrała karierę artystyczną. Studiowała pianistkę i literaturę. W latach 30. ubiegłego wieku napisała głośną biografię Marii Curie-Skłodowskiej, która doczekała się edycji w niemal 80 krajach.

Podczas II wojny była korespondentką ze wszystkich niemal jej frontów, a jej zbiór reportaży „Journey Among Warriors” był nominowany w 1944 roku do Nagrody Pulitzera. Po wojnie zajmowała się sprawami kobiet w rządzie Charlesa de Gaulle'a. W 1948 roku Ewa Curie należała do grona wybitnych intelektualistów europejskich popierających powstanie państwa Izrael i apelowała do ONZ o jak najszybsze podjęcie rezolucji w tej materii.

W połowie 50. była asystentką sekretarza generalnego NATO i w tej roli wykazała wielką aktywność w zwalczaniu hegemonizmu sowieckiego. M.in. uważała, że broń nuklearna (powstała dzięki odkryciom jej matki) posiada moralne uprawnienie do zastosowania jako narzędzia nacisku w „zimnej wojnie”.

Była żoną wybitnego amerykańskiego dyplomaty Henry Labouisse'a, ambasadora w wielu krajach i sekretarza generalnego UNICEF przez niemal 20 lat. Doprowadził tę organizację do rozkwitu i... Pokojowej Nagrody Nobla, którą odbierał wraz ze swą małżonką u boku. Pozostawała ona wielce zaangażowana w działalność na rzecz dzieci w różnych misjach, odwiedziła niosąc im pomoc aż do 109 krajów.

Z okazji 100. urodzin w grudniu 2004 roku Ewie Curie Labouisse składał życzenia w jej nowojorskiej rezydencji sekretarz generalny ONZ, a przekazali je prezydenci Francji i Stanów Zjednoczonych. Niestety zabrakło ich z Polski. Nie pamiętał także o wielkiej rodaczce polski konsulat...

W wyniku akcji ONZ wieść o Ewie Curie dotarła do Warszawy, a prezydent Aleksander Kwaśniewski przyznał jej Komandorię Orderu Zasługi. Wręczyć już nie miał okazji. Dokonał tego jego następca Lech Kaczyński, podkreślając wielkie zasługi dla Polski całej wybitnej rodziny noblistów.

W 1937 roku prezydent RP Ignacy Mościcki zawiesił na piersi Ewy Curie Krzyż Oficerski Polonii Restituta. Na awans o jeden stopień czekała prawie 70 lat!

Jak żartowała Komandor Ewa, w jej rodzinie było pięć Nobli, dwa dla matki, jeden dla ojca, jeden dla siostry i szwagra, mąż też odbierał tę nagrodę. – Tylko mnie się nie udało. Wstyd dla rodziny... – mówiła z pogodnym uśmiechem. □

Mark Prochowski
Prawnik ImigracyjnyZielone Karty
ObywatelstwoWizy Pracownicze i Studenckie
Inne Sprawy Imigracyjne

30011 Ivy Glenn Drive, Suite 203

Laguna Niguel, CA 92677

(949) 481-7581

www.prochowskilaw.com

E-mail: mark@prochowskilaw.com

nadesłał list gratulacyjny, który publicznie został odczytany.

Opracowano na podstawie materiałów przesłanych z Warszawy przez ks. W. Szulczyńskiego, dyrektora tamtejszej wspólnoty salezjańskiej. □